

ВІДГУК

офіційного опонента доктора медичних наук, професора Пухліка Сергія Михайловича на дисертаційну роботу Зіня Дмитра Миколайовича «Підвищення якості діагностики центральних апное сну у пацієнтів з хропінням», подану до спеціалізованої вченої ради PhD 16669, створеної згідно з наказом директора ДУ «Інститут отоларингологій ім. проф. О.С.Коломійченка НАМН України» №10 від 17.07.26 р., на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань І «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення» за спеціальністю І2 «Медицина» та спеціалізацією 14.01.19 – оториноларингологія

Актуальність обраної теми дисертації.

Дисертаційна робота присвячена підвищенню ефективності діагностики центрального компоненту апное сну. Зважаючи на значну розповсюдженість хропіння та небезпеку тяжких форм апное сну, пошук ефективних підходів до ранньої діагностики та прогнозування центральних апное сну обумовлює актуальність обраної теми дисертаційної роботи.

Діагностика центральних апное сну за даними ЕЕГ сприяє їх своєчасному виявленню, об'єктивізує діагностику і прогнозування, представляє науковий і практичний інтерес

Зв'язок з науковими програмами, планами, темами

Дисертація виконувалась в рамках науково-дослідної теми Державної установи «Інститут отоларингології ім. проф. О.С. Коломійченка Національної академії медичних наук України» № держреєстрації 0121U107521. Дисертаційне дослідження схвалено Комітетом з біоетики та деонтології Державної установи «Інститут отоларингології ім. проф. О.С. Коломійченка Національної академії медичних наук України»

Оцінка структури, змісту та форми дисертації.

Дисертацію викладено українською мовою на 165 сторінках друкованого тексту. Вона складається зі вступу, 6 розділів (у т. ч. огляду даних літератури та 5 розділів власних досліджень), висновків, практичних рекомендацій і списку використаних джерел, що містить 113 робіт, із яких 4 кирилицею та 109 латиницею. Робота включає 16 таблиць та 54 рисунки. Назва роботи відповідає її змісту.

У ВСТУПІ розкрито актуальність роботи, визначено мету і завдання дослідження, наукову новизну роботи, практичну значимість, наведено відомості щодо впровадження результатів роботи в практику та перелік публікацій.

У першому розділі «ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ» наведені дані про сучасний стан уявлень щодо розвитку апное сну, центральних регуляторних механізмів дихання, діагностики та лікування апное сну у пацієнтів з хропінням. Розділ побудовано логічно, відомості подано послідовно, структуровано і чітко у відповідності до мети дослідження. Наведені дані свідчать про актуальність обраної наукової тематики.

Другий розділ дисертації «МАТЕРІАЛИ І МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ» містить інформацію про дизайн дослідження та методологію його виконання, застосовані методи дослідження, характеристику обстежуваних хворих з хропінням та поділ їх на групи.

У третьому розділі «КЛІНІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ЯКІСТЬ ЖИТТЯ ПАЦІЄНТІВ З ХРОПІННЯМ» представлено результати детального вивчення основних скарг, клінічна характеристика та супутня патологія у хворих з хропінням. Наведено результати оцінки якості життя пацієнтів з хропінням за даними анкетування. Показано мультикомпонентний вплив хропіння та апное сну на якість життя пацієнтів.

У четвертому розділі «СТАН ВЕРХНІХ ДИХАЛЬНИХ ШЛЯХІВ ТА ДАНІ КАРДІОРЕСПІРАТОРНОГО МОНІТОРИНГУ У ХВОРИХ З ХРОПІННЯМ» висвітлено результати досліджень щодо ендоскопічної картини стану ЛОР-органів та верхніх дихальних шляхів у хворих з хропінням. Охарактеризовано результати та оцінена діагностична інформативність кількох типів функціонального ендоскопічного обстеження пацієнтів з хропінням: медикаментозно-індукована сліп-ендоскопія та маневр Мюллера. Також у розділі представлено результати кардіореспіраторного моніторингу у хворих із хропінням та порівняльна оцінка його інформативності відносно полісомнографії

П'ятий розділ «СТАН БІОЕЛЕКТРИЧНОЇ АКТИВНОСТІ ГОЛОВНОГО МОЗКУ ЗА ДАНИМИ ЕЛЕКТРОЕНЦЕФАЛОГРАФІЇ У ХВОРИХ З

ХРОПІННЯМ» присвячений вивченню якісних і кількісних показників електроенцефалографії у осіб з хропінням та апное сну. За результатами об'єктивних електрофізіологічних обстежень визначено особливості картини ЕЕГ у пацієнтів з хропінням та центральним компонентом апное сну. За допомогою проведеного кореляційного аналізу визначено співвідношення між показниками біоелектричної активності головного мозку та кількістю центральних апное сну у пацієнтів з хропінням. Показано, що найбільші кореляційні зв'язки мають місце між абсолютним значенням кількості центральних апное та повільно хвильовою активністю у потиличних відведеннях ЕЕГ.

Розділ «АНАЛІЗ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОВЕДЕНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ» логічно завершує виклад результатів наукової роботи, систематизує отримані автором дані. Зокрема, у цьому розділі викладені чітко визначені особливості біоелектричної активності головного мозку у пацієнтів з центральним компонентом апное сну, підкреслено діагностичне і прогностичне значення цих даних.

Висновки та практичні рекомендації логічні і обґрунтовані, повністю відповідають змісту дослідження.

Повнота викладу наукових положень, висновків та рекомендацій в наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації.

За матеріалами дисертаційної роботи опубліковано 8 наукових праць, у тому числі 3 статті в спеціалізованих фахових виданнях, з яких 1 одноосібна, та 5 публікації в Матеріалах наукових конференцій та конгресів, що демонструє оприлюднення результатів дослідження. Наукові публікації за кількістю і якістю відповідають вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 №44 (зі змінами). Результати проведених досліджень повністю відображені у опублікованих наукових працях.

Наукова новизна результатів проведених досліджень

В роботі уточнено наукові дані про розвиток центральних компонентів апное сну у пацієнтів з хропінням на основі вивчення біоелектричної активності головного мозку за даними ЕЕГ та даних кардіореспіраторного моніторингу. При цьому показано, що ознаки на ЕЕГ, які свідчать про порушення функціонального стану стовбуромозкових структур головного мозку, в тому числі дихальних центрів, можуть бути підґрунтям для розвитку центральних апное сну у пацієнтів з хропінням.

Доведено, що зміни відсоткового вмісту повільнохвильової активності мають кореляційний зв'язок з кількістю центральних апное сну у пацієнтів з хропінням. Виявлено дуже сильний прямий кореляційний зв'язок між показником абсолютної кількості центральних апное сну та відсотковим вмістом дельта-ритму ЕЕГ при гіпервентиляції у потиличному відведенні.

Визначено, що ознакою наявності центральних апное сну є достовірне зростання у пацієнтів з хропінням відсоткового вмісту тета- та дельта-ритму ЕЕГ при гіпервентиляції порівняно з фоновим записом особливо у потиличному відведенні.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень та висновків, сформульованих у дисертації

Основні положення, висновки та практичні рекомендації дисертаційної роботи обґрунтовані проведеними дослідженнями, достатньою кількістю обстежених пацієнтів, базуються на адекватному методологічному підході і повністю витікають з фактичного матеріалу. Робота виконана на високому науково-методичному рівні. Висновки дисертації та практичні рекомендації є логічним завершенням проведених досліджень і повністю ґрунтуються на отриманих результатах, вони конкретні, змістовні, аргументовані, мають суттєву новизну.

Оцінка рівня виконання поставленого наукового завдання та рівня оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності

Поставлені наукові завдання виконані достатньою мірою. Наукові положення, висновки та практичні рекомендації базуються на результатах

проведеного дослідження, є обґрунтованими та достовірними. Дисертант демонструє достатній рівень оволодіння методологією наукової діяльності.

Практичне значення отриманих результатів.

Визначені інформативні критерії для покращення якості діагностики центральних компонентів апное сну у пацієнтів з хропінням.

Показано, що симптоми хропіння та обструктивного апное сну мають багатфакторний вплив на якість життя пацієнтів. У більшості обстежених поєднання нічних розладів дихання, фрагментації сну і вираженої денної втоми вказує на розвиток астеничного стану.

Визначено, що медикаментозно індукована сліп-ендоскопія є більш інформативною порівняно з іншими методами виявлення обструкції верхніх дихальних шляхів. Доведено, що використання дексметомідину для анестезії під час сліп-ендоскопії дозволяє точніше визначити причини хропіння та обструкції, що свідчить про вищу чутливість та специфічність цього методу для диференціальної діагностики.

Доведено, що для діагностики і прогнозування центральних апное сну у пацієнтів з хропінням інформативним є аналіз даних крадіореспіраторного моніторингу з урахуванням результатів ЕЕГ, особливо повільнохвильової активності в лобних та потиличних відведеннях при гіпервентиляції.

Отримані у дисертаційній роботі результати дозволяють підвищити якість діагностики центральних апное сну у пацієнтів з хропінням.

Результати проведених досліджень впроваджені в роботу відділу голосу і слуху та Центру кохлеарної імплантації Державної установи “Інститут оториноларингології ім. проф. О.С.Коломійченка НАМН України” (Київ), клініки «RHINO» (Київ).

Відповідність дисертаційного дослідження вимогам академічної доброчесності

В дисертаційній роботі Зіня Д.М. не виявлено порушень академічної доброчесності в розумінні Закону «Про освіту», не встановлено ознак академічного плагіату, фальсифікації чи інших порушень, що могли б поставити

під сумнів самостійний характер виконання дисертантом представленого наукового дослідження. Текст є оригінальним, всі цитати коректно позначені та вказані в списку використаних джерел.

Відзначені недоліки та пропозиції для обговорення

Під час рецензування роботи виникли такі зауваження і запитання:

Зауваження:

1. Є погрішності нумерації таблиць і рисунків
2. На деяких діаграмах було б більш інформативно навести і дані контрольної групи

Запитання:

1. Основний акцент Вашої роботи направлений на виявлення центральних порушень у хворих з хропінням. Але, на мій погляд, хропіння це трохе інше - вібрація м'яких тканин верхніх дихальних шляхів під час сну. Центральний компонент призводить до інших станів. Питання- чи бувають центральні порушення СОАС без хропіння?

2. Чи багато у Вас було пацієнтів, яким зроблені різні оперативні втручання на носі та глотці, але результати були зразу або через якийсь термін негативними?

3. Чи пов'язана надмірна вага тіла пацієнта з центральним компонентом СОАС?

Перелічені зауваження не носять принципового характеру і не знижують наукової та практичної цінності отриманих автором результатів.

ВИСНОВОК

Дисертаційна робота Зіня Дмитра Миколайовича «Підвищення якості діагностики центральних апное сну у пацієнтів з хропінням», подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії, є самостійною завершеною науково-дослідною роботою, яка виконана дисертантом особисто на сучасному науково-методичному рівні, має наукову новизну, теоретичне та практичне значення. Робота містить нові дані щодо стану ЛОР-органів та верхніх дихальних шляхів, результатів кардіореспіраторного моніторингу та функціонального стану ЦНС за

даними електроенцефалографії у пацієнтів з хропінням та наявністю центрального апное сну, що в сукупності вирішує науково-практичне завдання підвищення якості діагностики та прогнозування розвитку центральних компонентів апное сну у пацієнтів з хропінням, що має суттєве значення для отоларингології.

За актуальністю обраної теми, науковою новизною, практичним значенням результатів, сучасним методичним рівнем виконання, обґрунтованістю і достовірністю положень та повнотою їх опублікування дисертаційна робота Зіня Дмитра Миколайовича «Підвищення якості діагностики центральних апное сну у пацієнтів з хропінням» відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи, затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44 (зі змінами) у частині присудження ступеня доктора філософії. Дисертант Зінь Дмитро Миколайович має необхідний рівень наукової кваліфікації і заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю І2 «Медицина» та спеціалізацією 14.01.19 – оториноларингологія в галузі знань І «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення»

Офіційний опонент
Завідувач кафедри оториноларингології
Одеського національного медичного університету
доктор медичних наук, професор

С.М. Пухлік

Підпис Пухліка С.М.
ЗАСВІДЧУЮ
Вчений секретар Одеського
національного медичного університету